

*Miren Atutxa
Galdakaoko Udala*

GRAMATIKA BATZORDEAREN ERANTZUNA MIREN ANDEREA (GALDAKAOKO UDALA) EGINIKO GALDERARI

Galde egin digu bizkaierazko gerraurreko liburu batean aurkitu dituen adizki bitxi batzuei buruz, [aditz jokatua + *-danik* atzizkia] formei buruz (*zandantik, yakundantik, ebendantik...*). Dirudienez, denborazko perpaus mendekoen balioa dute.

Forma hauek Gramatika batzordearen ustez ez dira inondik ere arruntak eta ez dirudi euskara batuan lekurik izango luketenik gaur egun. Jakina da, bestalde, *-danik* atzizkia adberbioei atxekita erabiltzea dela ohikoena.

Besterik gabe, adeitasunez.

Gasteizen, 1999ko maiatzaren 5ean.

Jesus Mari Makatzaga,
Gramatika batzordeko idazkaria

* * *

*Patxi Zuluaga
Santutxuko AEK*

GRAMATIKA BATZORDEAREN ERANTZUNA PATXI ZULUAGA JAUNAK (SANTUTXUKO AEK) EGINIKO GALDERARI

Hainbat galdera egiten dizkigu Zuluaga jaunak zenbait aditzez, erregime-
nez, izenordainez eta mugatzailez.

1. Zilegi da esatea?

- Mendira joatea gustatuko litzaidake.
- Pastela gustatuko litzazuke.
- Mendira joatea gustatzen zait.
- Pastela gustatzen zait.

Bai, noski. Guztiak erabil daitezke, *gustatu* aditzaren erregimenak izena nahiz aditz-izena, biak, onartzen baititu.

2. *Hil* eta *hilabete* sinonimoak dira? Ez badira, zein da azalpena?

Izan litezke sinonimoak; hala ere, bi erabilera gogoratu nahi ditugu Euskal Herrian:

— Hiztun batzuek ez dute *hilabete* baizik erabiltzen (Iparraldean, adibidez).

— Beste batzuek desberdindu egiten dituzte: *hila*, urtea banatzen den hamabi zatietako bakoitza (*hilen izenak*, *neguko hiletan*, *maiatzeko hila*, eta abar.) eta *hilabetea*, denbora hedaduratzat hartzen da, hilaren hasieratik amaiera arteko denbora -tartea (*hilabetean egon naiz Grezian* = hilabete osoan).

3. Zuzenak dira?

- Nik lana egin dut: BAI.
- Nik zuk lana egitea nahi dut: BAI.
- Nik lana egin nahiago dut: BAI.
- Nik lana egitea nahaiago dut: BAI.
- Nik zuk lana egin nahiago dut: EZ.
- Nik zuk lana egitea nahiago dut: BAI.

Perpaua nagusiko subjektua eta mendeko perpausekoa erreferentzikide direnean (subjektua bietan bera denean), ohikoena partizipioa erabiltzea da (*nik lana egin nahi dut*, *nik lana egin nahiago dut*). Hala ere, zenbait hiztunek *-tzea* aditz-izena erabiltzen dute (*nik lana egitea nahiago dut*).

4. Noiz erabili behar da marratxoa?

- Uda oporrak.
- Uda-oporrak.

Kasu horretan bietara idatz daiteke, marratxoa aukeran legoke, Euskaltzaindiaren arauetako 25.ean adierazten den bezala (ikus *eguzki-lore* bezalako menpekotasunezko izen-elkarteak).

Edozein kasutan ere, badugu gure artean hedatuagoa eta erabiliagoa den forma bat: *udako oporrak*.

5. Arau berrietan “J” ahoskatzen dela “Y” izango balitz bezala esaten duzue, baina beti ez da horrela, zeintzuk dira arau hori betetzen ez duten hiztunak? Zerrenda bidaltzea nahi dut.

Gramatika batzordea ez da eginkizun horretarako egokiena. Ematekotan, Ahoskera batzordeak edo LEF batzordeak eman lezake horren berri guk baino zuzenago.

6. Espaside hauek zuzenak dira?

- Ana, Mikel, Jon, Carlos eta ni joan gara: BAI.
- Ana, Mikel, Jon, Carlos eta bostok joan gara: BAI.
- Ana, Mikel, Jon, Carlos eta denok joan gara: BAI.
- Ana, Mikel, Jon, Carlos eta guztiok joan gara: BAI.

— Ana, Mikel, Jon, Carlos eta orok joan gara: EZ.

Azken honetan egokiagoa litzateke hau:

— Ana, Mikel, Jon, Carlos eta ni, oro joan gara.

7. Zuzenak dira?

— Langile bera etorri da: BAI.

— Langile berak kotxea ekarri du: BAI (euskara batuan: *auto*, *automobil*, *beribil*).

— Langile beraiek etorri dira: ZALANTZAZKOA.

— Langile beraiek kotxea ekarri dute: ZALANTZAZKOA.

— Langile berak etorri dira: BAI.

— Langile berek kotxea ekarri dute: BAI.

— Langilea bera etorri da: BAI.

— Langileak berak kotxea ekarri du: BAI.

— Langileak beraiek etorri dira: BAI.

— Langileek beraiek kotxea ekarri dute: BAI.

— Langileak berak etorri dira: BAI.

— Langileek berek kotxea ekarri dute: BAI.

— Bera etorri da: BAI.

— Berak kotxea ekarri du: BAI.

— Beraiek etorri dira: BAI.

— Beraiek kotxea ekarri dute: BAI.

— Berak etorri dira: BAI.

— Berek kotxea ekarri dute: BAI.

Azken hauek denak daude ongi euskara batuan, Euskaltzaindiak oraingoz ez baitu hauturik egin izenordain hauen artean.

Azkenik, etorkizuneko kontsultetan eskertuko genizuke bidali behar dituzun egiturak testuinguru zabalagoan, luzeagoan bidaliko bazenizkigu; errazagoa izango da hartara horien gainean iritzia ematea.

Besterik gabe, adeitasunez.

Gasteizen, 1999ko maiatzaren 5ean.

Jesus Mari Makatzaga,
Gramatika batzordeko idazkaria